

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

Gardus Maksym	STATE REGULATION OF ENERGY STORAGE SYSTEM DEVELOPMENT IN UKRAINE AS A TOOL FOR ENSURING POWER SYSTEM STABILITY	257
----------------------	--	-----

СЕКЦІЯ 3. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ТА ГІБРИДНІ ЗАГРОЗИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Антонюк Артем	ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ СПОРТИВНИХ САНКЦІЙ У СФЕРІ КІБЕРСПОРТУ: МЕХАНІЗМИ ІЗОЛЯЦІЇ АГРЕСОРА В ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ	262
Буга Володимир	ІНФОРМАЦІЙНІ ОПЕРАЦІЇ ЯК ЕЛЕМЕНТ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: УКРАЇНСЬКИЙ KEYС	265
Бищук Людмила	ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ТА ГІБРИДНІ ЗАГРОЗИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	266
Водяницька Олена, Алескерова Юлія	МЕХАНІЗМИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ МІЖНАРОДНИХ ГРОШОВИХ ПЕРЕКАЗІВ В СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ ЗАГРОЗАМ	269
Волобоєва Злата, Габорець Ольга	СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ У ГІБРИДНІЙ ВІЙНІ	273
Гнезділов Владислав	РИЗИКИ ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИЗМУ ТА СЕПАРАТИЗМУ ЧЕРЕЗ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНІ ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ	275
Загалевиц Валентина	ГІБРИДНА ВІЙНА ЯК НОВІТНІЙ ІНСТРУМЕНТ ГЕОПОЛІТИЧНОГО ВПЛИВУ	278
Каменчук Тетяна	ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА ПРОТИ УКРАЇНИ ЯК ПРИКЛАД СУЧАСНОЇ ГІБРИДНОЇ АГРЕСІЇ	282
Каретна Ольга	СОЦІАЛЬНА ІНЖЕНЕРІЯ ТА МАНІПУЛЯЦІЯ ГРОМАДСЬКОЮ ДУМКОЮ ЯК КЛЮЧОВІ ЕЛЕМЕНТИ ГІБРИДНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ: МЕТОДИ ТА ЗАХИСТ	286
Кобзей Наталія	ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ВПЛИВУ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ: АНАЛІЗ СУЧАСНОГО МЕДІАДИСКУРСУ	290
Кобус Олена, Бондаренко Степан	ЙМОВІРНІСНІ МОДЕЛІ ПРОГНОЗУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ІНЦИДЕНТІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	294
Ковалевська Лейла	ТЕХНОЛОГІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ВПЛИВУ НА СУСПІЛЬНУ СВІДОМІСТЬ У ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТАХ	297
Колесников Максим	ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ВІД ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ: ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ФІЗИЧНОГО ПРИМУСУ СПІВРОБІТНИКАМИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УМОВАХ ПРОТИДІЇ	301
Кочин Владислав, Мальцев Вадим	ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЯК ПРІОРИТЕТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ В КОНТЕКСТІ ПРОТИДІЇ СУЧАСНИМ ГІБРИДНИМ ВИКЛИКАМ	305
Кресан Валерія	ЦИФРОВИЙ АКТИВІЗМ І «TELEGRAM-ДЕРЖАВА»: НОВІ ФОРМИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ	308

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10-282-286>

Каменчук Т. О.,

кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних наук і права
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
м. Одеса, Україна
ORCID ID: 0000-0002-9518-8389

ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА ПРОТИ УКРАЇНИ ЯК ПРИКЛАД СУЧАСНОЇ ГІБРИДНОЇ АГРЕСІЇ

У сучасних умовах глобальних трансформацій, що супроводжуються інтенсивним розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, цифровізацією суспільних процесів та зростанням ролі медіасфери, інформаційний простір перетворюється на один із ключових театрів геополітичного протиборства [1]. Поряд із традиційними військовими засобами дедалі активніше застосовуються інформаційно-психологічні інструменти впливу, що зумовлює посилення значення інформаційної безпеки у системі національної безпеки держави. За цих умов сучасні конфлікти набувають комплексного характеру, поєднуючи військові, політичні, економічні та інформаційні складові [3]. Особливого значення набуває інформаційна війна як складова гібридної агресії, що забезпечує досягнення стратегічних цілей як без прямого застосування сили, так і у поєднанні з нею. Вона спрямована не лише на поширення інформації, а й на формування суспільних настроїв, трансформацію масової свідомості та вплив на процеси прийняття політичних рішень. У цьому контексті російська агресія проти України є показовим прикладом комплексного використання інформаційних стратегій, де інформаційний компонент відіграє системоутворюючу роль у реалізації гібридної політики держави [2].

Дезінформація виступає одним із базових інструментів сучасної інформаційної війни, що забезпечує можливість цілеспрямованого впливу на масову свідомість шляхом поширення неправдивої або викривленої інформації, яка, як зазначається у вітчизняних дослідженнях [1], подається у формі, максимально наближеній до достовірної. Її ефективність зумовлена здатністю інтегруватися у повсякденний інформаційний потік, що ускладнює процес її ідентифікації та критичного осмислення. У контексті гібридної агресії дезінформація виконує не лише функцію маніпуляції, а й виступає інструментом стратегічного впливу на політичні процеси.

Механізми поширення дезінформації в умовах російсько-українського конфлікту характеризуються високим рівнем організованості та технологічності, що, як підкреслюється у дослідженнях українських науковців [2], проявляється у використанні мереж ботів, контрольованих медіа та анонімних інформаційних ресурсів. Особливу роль у цьому процесі відіграють соціальні мережі та месенджери, які забезпечують швидке тиражування контенту та його адаптацію під різні аудиторії. Водночас, за даними європейських аналітичних структур [5], дезінформаційні кампанії мають багаторівневий характер і поєднують як відкриті, так і приховані канали комунікації.

Практична реалізація дезінформаційних стратегій у випадку України проявляється у поширенні типових маніпулятивних нарративів, серед яких особливе місце займають твердження про «зовнішнє управління державою», «внутрішній розкол суспільства» або «неефективність українських інституцій», що активно циркулюють у медіапросторі, як зазначається у наукових дослідженнях [3]. Крім того, у період повномасштабної війни спостерігається активізація дезінформаційних кампаній, спрямованих на дискредитацію Збройних сил України та поширення панічних настроїв серед населення, що підтверджується аналітичними звітами міжнародних організацій [5].

Наслідки системного використання дезінформації виходять за межі інформаційної сфери та безпосередньо впливають на політичну стабільність і соціальну згуртованість суспільства, оскільки, як наголошується у дослідженнях з безпекових студій [6], вони сприяють формуванню недовіри до державних інституцій, посиленню соціальної поляризації та дестабілізації політичних процесів. У довгостроковій перспективі це створює сприятливе середовище для реалізації гібридних стратегій держави-агресора, що актуалізує необхідність розробки комплексних механізмів протидії дезінформації як складової інформаційної безпеки держави.

Важливим інструментом сучасної інформаційної війни виступають стратегічні нарративи, які забезпечують формування довготривалого інформаційного впливу на суспільство та міжнародне середовище. На відміну від окремих дезінформаційних повідомлень, нарративи мають системний характер і функціонують як цілісні інтерпретаційні рамки, через які аудиторія сприймає події та політичні процеси, що, як підкреслюється у міжнародних аналітичних звітах [4], дозволяє впливати не лише на оцінку фактів, а й на сам спосіб їх осмислення. У цьому контексті стратегічні нарративи стають ключовим елементом гібридної агресії, оскільки забезпечують легітимацію політичних дій держави-агресора.

У випадку інформаційної війни проти України стратегічні нарративи формуються на основі поєднання історичних, культурних та політичних аргументів, що створює ілюзію їхньої обґрунтованості та посилює ефективність впливу. Зокрема, як зазначається у дослідженнях європейських інституцій [5], ключовими є нарративи про «історичну єдність народів», «захист російськомовного населення» та «штучність української державності», які активно використовуються у публічному дискурсі. Ці нарративи адаптуються до різних аудиторій і поширюються як на внутрішньому, так і на міжнародному рівнях, що дозволяє формувати сприятливе інформаційне середовище для реалізації зовнішньополітичних цілей.

Ефективність стратегічних нарративів значною мірою зумовлена їх здатністю інтегруватися у різні канали комунікації та поєднуватися з іншими інструментами інформаційного впливу, зокрема дезінформацією та пропагандою, що, як підкреслюється у сучасних дослідженнях гібридних конфліктів [6], створює комплексний ефект інформаційного тиску. У результаті формується цілісна система впливу, яка не лише транслює окремі повідомлення, а й конструює альтернативну політичну реальність, що ускладнює її критичне осмислення та протидію. Це свідчить про те, що стратегічні нарративи виступають не просто інструментом інформаційної політики, а важливим елементом сучасної гібридної агресії.

Когнітивний вимір інформаційної війни полягає у цілеспрямованому впливі на свідомість, ціннісні орієнтації та поведінкові установки індивідів і соціальних груп, що виходить за межі традиційного інформування або дезінформації. У сучасних дослідженнях гібридних конфліктів підкреслюється, що інформаційне протистояння спрямоване передусім на зміну способу мислення та сприйняття реальності, що дозволяє досягати стратегічних цілей без прямого застосування сили [6]. У цьому контексті інформаційний вплив набуває довготривалого характеру, оскільки його результати закріплюються у системі переконань та соціальних практик.

У випадку України когнітивний вплив реалізується через формування емоційних станів, зокрема страху, тривоги, невизначеності та недовіри до державних інституцій, що, як зазначається у вітчизняних дослідженнях [3], суттєво ускладнює процеси суспільної консолідації в умовах війни. З цією метою активно використовуються інформаційні повідомлення, спрямовані на дискредитацію державного керівництва, підрив авторитету Збройних сил та поширення панічних настроїв серед населення. Водночас, як підкреслюється у дослідженнях українських науковців [1], такі впливи мають системний характер і є складовою ширшої стратегії гібридної агресії.

Суттєвою характеристикою когнітивного впливу є його інтегрованість із сучасними технологічними можливостями, що дозволяє здійснювати точковий та персоналізований вплив на різні соціальні групи. Як зазначається у звітах міжнародних аналітичних центрів [5], використання алгоритмів соціальних мереж та таргетованого контенту створює умови для формування так званих «інформаційних бульбашок», у межах яких користувачі отримують інформацію, що відповідає їхнім попереднім переконанням. Це посилює ефект когнітивної замкненості, ускладнює критичне осмислення інформації та сприяє поглибленню соціальної поляризації, що становить додатковий виклик для забезпечення інформаційної безпеки держави.

У результаті таких процесів формується фрагментований інформаційний простір, у якому різні групи населення отримують різні версії реальності, що, за спостереженнями дослідників у сфері безпекових студій [4], ускладнює формування єдиного суспільного дискурсу та знижує рівень суспільної згуртованості. Така ситуація створює додаткові виклики для державної інформаційної політики, оскільки традиційні механізми регулювання інформаційної сфери виявляються недостатніми в умовах цифрової трансформації. У зв'язку з цим актуалізується необхідність розробки комплексних механізмів протидії гібридним загрозам, що, відповідно до аналітичних звітів міжнародних організацій [5], мають включати як технологічні рішення, так і інституційні та освітні заходи.

Таким чином, інформаційна війна проти України постає як складний багатовимірний феномен, що є невід'ємною складовою сучасної гібридної агресії та охоплює широкий спектр інструментів впливу — від дезінформації та пропаганди до формування стратегічних наративів і когнітивного впливу на суспільство. У сучасних умовах інформаційний компонент конфлікту набуває системоутворюючого значення, оскільки дозволяє досягати стратегічних цілей через трансформацію свідомості, поведінкових моделей та політичних орієнтацій населення. Російська агресія проти України демонструє високий рівень технологічності та адаптивності інформаційних операцій, що суттєво ускладнює їх своєчасне виявлення та ефективну протидію.

У цьому контексті забезпечення інформаційної безпеки набуває пріоритетного значення для держави, оскільки протидія гібридним загрозам потребує комплексного підходу, що поєднує інституційні, технологічні та соціально-освітні механізми. Важливим напрямом є розвиток критичного мислення, підвищення рівня медіаграмотності населення та формування стійкості суспільства до інформаційного впливу як ключової умови ефективної протидії інформаційній агресії в умовах глобальних трансформацій.

Література:

1. Харук А. І. Інформаційна війна як інструмент гібридної агресії: російська пропаганда проти України (2014–2022). *Військово-науковий вісник*. 2025. № 44. С. 100–113.

DOI: 10.33577/2313-5603.44.2025.100-113.

2. Кириченко Ю. В., Сергієнко Т. І., Сластін В. О. Інформаційні війни як інструмент гібридної агресії: український досвід. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. 2025. № 1(65). DOI: 10.20535/2308-5053.2025.1(65).332563.

3. Савлюк М. Гібридна війна в Україні: сучасні підходи. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія*. 2024. Вип. 17. С. 187–197.

DOI: 10.32782/2312-1815/2024-17-23.

4. NATO Strategic Communications Centre of Excellence. Analysis of Russia's Information Campaign Against Ukraine. Riga: NATO StratCom COE, 2015. 136 p.

5. European External Action Service. 1st EEAS Report on Foreign Information Manipulation and Interference Threats: Towards a Framework for Networked Defence. Brussels, 2023. 43 p.

6. Grisé M., Demus A., Shokh Y., Kepe M., Welburn J. W., Holynska K. Rivalry in the Information Sphere: Russian Conceptions of Information Confrontation. Santa Monica, CA: RAND Corporation, 2022. 154 p. DOI: 10.7249/RRA198-8.

Каретна О. О.,

кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри соціології

Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна

СОЦІАЛЬНА ІНЖЕНЕРІЯ ТА МАНІПУЛЯЦІЯ ГРОМАДСЬКОЮ ДУМКОЮ ЯК КЛЮЧОВІ ЕЛЕМЕНТИ ГІБРИДНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ: МЕТОДИ ТА ЗАХИСТ

Сучасні гібридні трансформації, що охоплюють політичні, економічні та соціальні аспекти, активно застосовують нестандартні методи впливу. Одним із найбільш загрозливих та ефективних інструментів в арсеналі гібридних загроз є соціальна інженерія, яка має на меті маніпуляцію громадською думкою. В умовах стрімкої глобалізації, цифровізації та надлишку інформації здатність

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції